

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 004932 21 Uvp
Banjaluka, 27.4.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Merside Bjelobrk, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi S.M. iz I.I. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv rješenja broj ... od 17.3.2021. godine, tuženog Fonda..., u predmetu priznavanja prava na porodičnu penziju, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 004932 21 U od 7.6.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 27.4.2023. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 004932 21 U od 7.6.2021. godine preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja tuženog, Filijala I. broj ... od 24.2.2021. godine. Tim rješenjem odbijen je zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na porodičnu penziju.

Odbijanje tužbe sud obrazlaže stavom da su organi tuženog pravilno, primjenom odredbe člana 74. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju RS („Službeni glasnik RS“ broj: 134/11, 82/13 i 103/15, u daljem tekstu: Zakon o PIO), odbili zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na porodičnu penziju. Ovo iz razloga što prema nalazu, ocjeni i mišljenju organa za vještačenje, anksioznost, depresivno stanje, hronični sindrom vratne kičme, vertigo, spondiloza kičmenog stuba i kifoskiloza torakolumbalnog dijela kičmenog stuba, nisu mogli dovesti do nastanka invalidnosti, kako djelimične, tako i potpune, iz kojeg razloga je tužiteljica sposobna za samostalan život i privređivanje.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tužiteljica pobija njenu zakonitost zbog povrede materijalnog zakona i povrede pravila postupka. Ukazuje da su organi vještačenja površno utvrdili zdravstveno stanje, bez sveukupnog sagledavanja stvarnog medicinskog stanja i bez potpune medicinske dokumentacije, a koja bi jasno ukazala da je zdravstveno stanje takvo da za posljedicu ima nemogućnost samostalnog privređivanja u smislu Zakona o PIO. Mišljenje ljekarskih komisija, a zbog neogdovarajućeg stručnog znanja, je i u suprotnosti sa mišljenjem prvostepene komisije za utvrđivanje sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanja funkcionalnog stanja, a prema kojem spada u lice kome je trajno neophodna pomoć i njega drugog lica, a u prilog čemu je i rješenje JU Centra za socijalni rad I.I. broj ... od 22.4.2021. godine, kojim joj je dodijeljena tuđa njega i pomoć. Predlaže da sud uvaži zahtjev, preinači ili ukine pobijanu presudu i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na zahtjev tuženi ukazuje da su navodi tužiteljice neosnovani. Ljekar-vještak je izvršio ocjenu kompletne medicinske dokumentacije i svih dokaza pojedinačno i

u međusobnoj vezi na osnovu čega je donio nalaz, ocjenu i mišljenje o zdravstvenom stanju i radnoj sposobnosti osiguranika. Utvrđeno je da zdravstveno stanje tužiteljice nije narušeno u tolikoj mjeri da bi kod nje postojao potpuni i trajni gubitak radne sposobnosti. Organ vještačenja u drugom stepenu je obrazložio sve tegobe koje tužiteljica ima i njihov uticaj na njeno zdravstveno stanje. Zaključak je da nema osnova za drugačiju ocjenu, uz napomenu da isti nije moguće donijeti bez potrebnih (i zakonom propisanih) stručnih znanja, koju shodno odredbama člana 124. stav 1. Zakona o PIO daje organ za vještačenje koji čine isključivo doktori medicine specijalisti različitih medicinskih oblasti sa najmanje 5 godina radnog iskustva u svojoj specijalnosti i sa licencom komore doktora medicine Republike Srpske. Tačno je da se u spisu nalazi i nalaz specijaliste fizikalne medicine i rehabilitacije dr D.V. u kojem se pominje da osiguranica boluje od hronične psihoze, da se liječi od 15-te godine, ali ti podaci se nalaze u dijelu anamnestičkih podataka i ranijih bolesti o čemu pacijent sam daje podatke nadležnom ljekaru, ali se u spisu ne nalazi medicinska dokumentacija kako o bolničkom liječenju u bolnici Jagomir, tako ni o ambulantnim pregledima u nadležnoj ustanovi. U spisu se nalazi nalaz neuropsihijatra od 19.1.2009. godine i 3.2.2009. godine gdje se samo pominje saobraćajni udes iz ranijeg perioda koji je doveo do traumatizacije ove pacijentkinje, kao i moždani udar majke koji je ponovno izazvao strah, nesanicu, osjećaj knedle u grlu. Imenovana se vodila pod dijagnozom F-41 koja govori u prilog anksioznosti, a ni u kom slučaju psihotičnog stanja. Iste ovakve tvrdnje se nalaze i u nalazu istog neuropsihijatra od 18.7.2011. godine i od 10.7.2009. godine. U nalazu neuropsihijatra od 25.1.2021. godine i od 23.2.2021. godine ova osiguranica se vodi pod dijagnozom F-32.2 što u prevodu znači depresivno stanje. Ova oboljenja i ovakvo stanje osiguranice koje je potkrijepljeno ovom medicinskom dokumentacijom kao i drugom dokumentacijom u kojoj se pominje da osiguranica ima hronični sindrom vratne kičme, vertigo, spondilozu kompletnog kičmenog stuba, te kifoskolizu torakolumbalnog dijela kičmenog stuba ni u kom slučaju nisu mogle dovesti do nastanka invalidnosti, kako djelimičnog tako ni potpunog. Sasvim je ispravan stav, i sa istim je vještak apsolutno saglasan da kod tužiteljice nema nastanka invalidnosti, ni prije, a ni nakon 15-te godine života, a na dan prije smrti osiguranika čiju penziju želi da naslijedi. U prilog toj činjenici govori i da je osiguranica završila srednju školu po redovnom programu. Predlaže da sud odbije zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari, na osnovu odredbe 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima spisa predmeta proizilazi da je tužiteljica dana 11.2.2021. godine podnijela zahtjev za ostvarivanje prava na porodičnu penziju iza umrlog oca Branka Marića. Uz zahtjev je priložila izvod iz matične knjige umrlih i medicinsku dokumentaciju za koju smatra da opravdava takva zahtjev. U postupku koji je prethodio odlučivanju, pribavljen je nalaz, ocjena i mišljenje organa za vještačenje u prvom stepenu broj ... od 16.2.2021. godine koji je bio činjenični osnov prvostepenom organu da svojim rješenjem od 24.2.2021. godine odbije zahtjev, jer iz istog proizilazi da je tužiteljica sposobna za samostalni život, rad i privređivanje. Žalbu izjavljenu protiv ovog rješenja odbio je tuženi osporenim aktom. Obrazloženo je da je prihvaćen nalaz, ocjena i mišljenja organa za vještačenje u drugom stepenu broj ... od 16.3.2021. godine, a kojim je data saglasnost na nalaz i mišljenje prvostepenog organa. U tom nalazu je konstatovano da kod tužiteljice nema nastanka invalidnosti ni prije, a ni nakon 15-te godine života, niti dan prije smrti osiguranika čiju penziju želi da naslijedi.

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv osporenog akta, uz obrazloženje koje je tužiteljica dovela u sumnju navodima zahtjeva.

Tuženi je prihvatio nalaz, ocjenu i mišljenje organa vještačenja u drugom stepenu koji je dao saglasnost na nalaz, ocjenu i mišljenje organa za vještačenje u prvom stepenu, a prema kojem je neposrednim pregledom tužiteljice i uvidom u medicinsku dokumentaciju utvrđeno da je ista sposobna za samostalan život, rad i privređivanje. Pri tome u obrazloženju osporenog akta nema odgovora na navode žalbe, a ni razloga zbog kojih je zaključeno da je tužiteljica, bez obzira na bolesti: depresija, hronični sindrom vratne kičme, vertigo, spondiloza kompletnog kičmenog stuba, kifoskolizu torakolumbalnog dijela kičmenog stuba, sposobna za samostalan život i privređivanje. Ovo posebno kod činjenice da je, prema uvjerenju Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, Filijala I., Biro I.I. od 23.2.2021. godine, od 2013. godine u evidenciji „aktivno traženje posla“, te da je korisnik usluga Centra za socijalni rad I.I. od 2.3.2021. godine.

Iz tog razloga se na navedenom nije moglo zasnovati činjenično utvrđenje osporenog akta i zaključiti da je tužiteljica sposobna za samostalan život, rad i privređivanje, a bez obrazloženja za koje to privređivanje kada se ima u vidu da se, prema medicinskoj dokumentaciji liječila u Centru za mentalno zdravlje u I. i Centra za mentalnu rehabilitaciju na I.1 još od 2009. godine, da je nezaposlena i da joj je priznato pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica, uz obrazloženje da je u postupku utvrđivanja sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava na socijalne zaštite i utvrđivanja socijalnog stanja korisnika, utvrđeno da je tužiteljica lice kome je trajno neophodna djelimična pomoć i njega drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba.

Dakle, kod takvog stanja, nije jasan, potpun i obrazložen zaključak da je tužiteljica sposobna za samostalan život, rad i privređivanje, jer iz priložene dokumentacije proizilazi da je dugi niz godina na liječenju, da od 2013. godine ne radi, da joj je neophodna djelimična pomoć i njega drugog lica, te da je sada u dobi od preko 60 godina života kada nije izvjesno zaposlenje, iz kojeg razloga očigledno nije sposobna za samostalan život, a posebno za privređivanje. Stoga je osporeni akt donesen uz povredu odredbe člana 230. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), a što nije uočio nižestepeni sud kada je pobijanom presudom odbio tužbu koja je ukazivala na nedostatke u razlozima osporenog akta.

Slijedom navedenog, pobijana presuda je zahvaćena povredama iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužiteljice uvažava na način određen u izreci ove presude na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić